

**UCHWAŁA NR LXXVII/754/24
RADY MIEJSKIEJ W PABIANICACH**

z dnia 18 kwietnia 2024 r.

zmieniająca uchwałę Nr LXI/590/23 Rady Miejskiej w Pabianicach z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606) uchwała się co następuje:

§ 1. W uchwale Nr LXI/590/23 Rady miejskiej w Pabianicach z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule uchwały ogólne określenie przedmiotu uchwały otrzymuje brzmienie: "w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025.";
- 2) § 1. otrzymuje brzmienie: "§1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.";
- 3) załącznik określający Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025, otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Pabianic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025

I. WSTĘP

Definicję przemocy określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, przemoc domową należy rozumieć jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Wśród cech przemocy wyróżnia się:

- intencjonalność - przemoc jest świadomym i zamierzonym działaniem,
- nierównomierność sił - w przemocy jedna strona ma przewagę nad drugą,
- naruszanie praw i dóbr osobistych – osoba stosująca przemoc domową wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa drugiej osoby,
- powodowanie bólu i cierpienia – działania o charakterze przemocy narażają zdrowie i życie osoby doznającej przemocy domowej.

Wyodrębnia się kilka form przemocy, które mają charakterystyczne cechy.

Przemoc psychiczna (emocjonalna) towarzyszy wszystkim przejawom przemocy, jej istotą jest naruszanie godności osobistej, m.in.: poniżanie, wyzywanie, ciągłe krytykowanie, ograniczanie kontaktów czy ciągłe niepokojenie.

Przemoc fizyczna dotyczy naruszania nietykalności cielesnej, m.in.: popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, duszenie, spoliczkowanie, rzucanie w kogoś przedmiotami.

Przemoc seksualna polega na naruszaniu sfery seksualnej, dotyczy m.in.: zmuszania do aktywności seksualnej, molestowania seksualnego, dotykania intymnych części ciała, zmuszania do niechcianych praktyk seksualnych, przymuszania do oglądania treści seksualnych czy pornograficznych.

Przemoc ekonomiczna polega na pozbawianiu środków finansowych, umyślnym niszczeniu własności. Wśród tej formy wyróżnić można np.: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, ograniczanie dostępu do zasobów finansowych rodziny, zaciąganie kredytów na wspólne konto.

Formą przemocy jest również zaniedbanie polegające na niezaspokajaniu potrzeb biologicznych i psychicznych względem osób, które wymagają opieki (dzieci, niepełnosprawnych lub chorych).

Cyberprzemoc dotyczy m.in. nękania, ośmieszania, poniżania, prześladowania za pomocą internetu lub innych środków komunikacji elektronicznej. W zakres tej formy przemocy wchodzi także: publikowanie zdjęć lub filmów bez zgody, straszenie, szantażowanie, grożenie za pośrednictwem sieci internetowej i urządzeń elektronicznych.

Przemoc domowa jest traumatyzującym doświadczeniem, powodującym szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak również niosącym długotrwałe skutki społeczne w szczególności w odniesieniu do dzieci doznających przemocy domowej w okresie dzieciństwa.

Pomimo prowadzonych działań edukacyjnych przemoc domowa jest nadal zjawiskiem trudnym do ujawnienia. Osoby doznające przemocy domowej, które bardzo często doświadczają tzw. mechanizmów psychologicznych („pranie mózgu”, wyuczona bezradność, poczucie winy, zjawisko wiktylizacji) wstydzą się i boją mówić o problemie, mają przekonanie, że znaleźli się w sytuacji, z której nie ma wyjścia.

W związku ze złożonością problemu przemocy domowej, udzielanie pomocy wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a tym samym współpracy przedstawicieli różnych służb (np. pracownika socjalnego, dzielnicowego, kuratora sądowego, pedagoga szkolnego), aby podejmowane działania zmierzające do przerwania przemocy domowej były skuteczne. Istotnym jest zaplanowanie, skoordynowanie planu pomocy dla osób borykających się z problemem przemocy. Niezbędne jest zapewnienie osobom doznającym przemocy specjalistycznej pomocy profesjonalistów, w szczególności: prawników, psychologów, terapeutów, co wiąże się z koniecznością zwiększenia dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje zjawisko przemocy.

Miasto Pabianice prowadzi działania zmierzające do ograniczenia zjawiska przemocy domowej, w szczególności poprzez inicjowanie i wdrażanie rozwiązań interdyscyplinarnych i systemowych oraz integrację środowiska i instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Pabianic na lata 2023-2025, zwanym dalej Programem, ma na celu podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Poza udzielaniem pomocy osobom, rodzinom dotkniętym tym zjawiskiem, koniecznym jest podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej na temat problemu przemocy oraz systemu przeciwdziałania temu zjawisku. Nie mniej istotnym jest podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb udzielających pomocy i realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

II. PODSTAWA PRAWNA

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zwanej dalej Ustawą.

Zadania w zakresie systemu przeciwdziałania przemocy domowej realizowane są również w oparciu o inne akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 4) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 5) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 6) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Program jest skorelowany z:

- 1) Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 2) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Pabianic;
- 3) Programem Wspierania Rodziny dla Miasta Pabianic;
- 4) Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

III. DIAGNOZA

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w Pabianicach wykorzystano wyniki badań uzyskanych w ramach przeprowadzonej w 2021 roku diagnozy społecznej Miasta Pabianic oraz dane przekazane przez podmioty, które w ramach swoich kompetencji zajmują się przeciwdziałaniem przemocy i udzielaniem pomocy osobom dotkniętym tym zjawiskiem:

- Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendę Powiatową Policji w Pabianicach,
- I i II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pabianicach,
- miejskie placówki oświatowe.

Dane liczbowe odnoszące się do wielkości zjawiska przemocy, nie odzwierciedlają faktycznej skali problemu. Nadal obecny jest problem przemocy ukrywanej z powodu wstydu, lęku osób doznających przemocy domowej. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Z diagnozy społecznej Miasta Pabianic przeprowadzonej w roku 2021 wynika, że:

- co piąty dorosły mieszkaniec Pabianic przyznał w badaniu, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające problemu przemocy - 19%,
- obecność przemocy w swoim domu potwierdziło 5% spośród wszystkich respondentów,
- przemoc na terenie Miasta jest problemem widocznym – wskazuje na to odsetek 13% badanych deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
- zastosowanie przemocy wobec innych w okresie roku poprzedzającego badanie potwierdziło 10% respondentów.

Szczegółowe dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny, zwany dalej Zespołem, oraz Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach dotyczące procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych w mieście Pabianice w latach 2019, 2020, oraz w 2021 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dane dotyczące realizacji procedur „Niebieskie Karty”.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty”	148	119	96
Liczba procedur „Niebieskie Karty” złożonych w danym roku do Zespołu	101	68	57
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu	116	98	82
Liczba osób objętych pomocą Zespołu	364	298	222

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu.

Przedstawione dane wskazują, iż w ostatnich latach liczba realizowanych i zakładanych procedur „Niebieskie Karty” maleje. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w 2021 roku w stosunku do roku 2020, zmniejszyła się o 23. W 2021 roku złożono do Zespołu o 11 procedur „Niebieskie Karty” mniej niż w roku 2020.

Wskazane dane pokazują, że zmniejsza się również liczba rodzin i osób objętych pomocą Zespołu. W 2021 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 16 w stosunku do roku 2020. Jednocześnie w roku 2021 o 76 osób mniej niż w 2020 było objętych pomocą Zespołu.

Należy zaznaczyć iż w latach 2020-2021 kiedy obowiązywał stan epidemii COVID-19 i związane z nim ograniczenia, kontakt i prace członków grup roboczych realizowane były w większości za pośrednictwem zdalnych środków komunikacji zgodnie z zaleceniami, m.in. Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia. Ograniczenia w przemieszczaniu się ludności, zalecenie przebywania w domu czy lęk przed zakażeniem, mógł mieć wpływ na to, że osoby pokrzywdzone znacznie rzadziej miały kontakt bezpośredni z przedstawicielami instytucji i podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury, co mogło mieć wpływ na zmniejszenie liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 2. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów w latach 2020-2021.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty”	2020r.	2021r.	Razem
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	3	3

Ochrona zdrowia	0	0	0
Policja	54	39	93
Oświata	2	0	2
Pomoc Społeczna	12	15	27
Razem:	68	57	125

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu.

Ze zgromadzonych danych wynika, że w latach 2020-2021 najwięcej procedur wszczynanych było przez przedstawicieli Policji (odpowiednio 54 i 39), którzy realizują interwencje w środowiskach rodzinnych. Wówczas w sytuacji podejrzenia występowania problemu przemocy, zakładają formularz „Niebieska Karta A”. Liczba wszczynanych przez Policję procedur w 2021 roku zmniejszyła się w stosunku do 2020 roku o 15.

Poza Policją, najczęściej procedury wszczynane były przez pracowników pomocy społecznej. Sporadycznie procedura wszczynana była przez przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i oświaty. W latach 2020-2021 przedstawiciele ochrony zdrowia nie wszczynali procedury „Niebieskie Karty”.

Punkt Konsultacyjny do spraw Przemocy, zwany dalej Punktem, oferuje wsparcie zarówno osobom doznającym przemocy domowej, jak i osobom stosującym przemoc. W 2019 roku liczba osób zarejestrowanych w Punkcie wynosiła 416, w 2020 roku – 328, a w 2021 r. zarejestrowano 264 osoby.

Tabela 3. Liczba osób doznających przemocy korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w ramach oferty Punktu w latach 2019 - 2021.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego	93	65	61
Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa prawnego	65	43	28
Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa pedagogicznego	260	225	144

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Punktu.

Poradnictwo specjalistyczne wśród osób z rodzin z problemem przemocy cieszy się dużym zainteresowaniem, szczególnie w zakresie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego.

Istotnym jest zapewnienie stałej kadry specjalistycznej umożliwiającej udzielanie kompleksowej i nieprzerwanej pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy.

Należy zwrócić uwagę, że liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu oraz liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” nie odzwierciedla w pełni skali zjawiska. Problem przemocy w wielu przypadkach pozostaje nieujawniony. Wstyd przed przyznaniem się do problemu, strach przed konsekwencjami jego ujawnienia, utrwalone przekonanie o własnej bezsilności oraz nieskuteczności służb są powodem, dla których niejednokrotnie osoby pokrzywdzone nie zgłaszają się po pomoc do instytucji. Wiąże się to bardzo często z mechanizmami psychologicznymi towarzyszącymi zjawisku przemocy. W związku z powyższym, niezbędne jest prowadzenie szeroko pojętej edukacji publicznej, zapewnienie na terenie miasta pomocy specjalistycznej i informowanie o dostępnej ofercie pomocowej.

Tabela 4. Dane dotyczące osób stosujących przemoc w latach 2019, 2020 oraz w 2021 roku.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba osób stosujących przemoc ze wszczętą procedurą „Niebieskie Karty”, w tym:	101	68	57
osoby ze współwystępującym problemem alkoholowym	69	57	43
osoby, które stanęły się na wezwanie Zespołu	47	16	28
osoby, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego w Punkcie	14	4	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu.

Jak wynika z powyższych danych, odsetek osób stosujących przemoc z wszczętą procedurą „Niebieskie Karty” ze współwystępującym problemem alkoholowym wzrósł w 2020 r. i w 2021 r. względem 2019 r. W 2019 r. odsetek tych osób wynosił 68%, w 2020 r. 84%, a w 2021 r. 75%.

Procentowy udział osób stosujących przemoc z wszczętą procedurą „Niebieskie Karty”, które zgłosiły się na wezwanie Zespołu i wyraziły potrzebę skorzystania z poradnictwa psychologicznego kształtuje się następująco: w 2019 r. – 30%, w 2020 r. – 25%, w 2021 r. – 25%.

Ze względu na nierealizowanie na terenie powiatu pabianickiego programów korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, istotna jest realizacja działań polegających na zapewnieniu konsultacji psychologicznych w ramach Punktu. Ponadto, zapewnienie całościowego wsparcia rodzinie (zarówno osobom doznającym przemocy domowej, jak i osobom stosującym przemoc domową) jest kluczowym elementem pozwalającym na zatrzymanie zjawiska przemocy, na który wskazuje również procedura „Niebieskie Karty”, która umożliwia wezwanie osoby stosującej przemoc domową.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest metodą analizy strategicznej służącą porządkowaniu informacji i określeniu kierunków działania. W przypadku niniejszego Programu, pozwala zidentyfikować mocne i słabe strony lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, jak również wskazać szanse i zagrożenia, jakie przed nim stoją.

Analizę SWOT odnoszącą się do mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w systemie przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Pabianice, przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ścisła współpraca podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - interdyscyplinarność w przeciwdziałaniu przemocy domowej, - aktywny udział realizatorów Programu w różnych formach doskonalenia zawodowego, w tym szkoleniach interdyscyplinarnych, - profesjonalizm i wysokie kompetencje kadry pracującej bezpośrednio z rodzinami, w których występuje przemoc, - zapewnienie oferty pomocy dla osób stosujących przemoc domową, - współpraca z lokalnymi mediami, - obecność w mediach społecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak hostelu dla osób chroniących się przed przemocą, - brak programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową, - brak programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, - brak ośrodka interwencji kryzysowej, - ograniczone zasoby lokalowe, - niewystarczające możliwości korzystania z superwizji, - ograniczone środki finansowe na realizację poszczególnych zadań.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - płynny przepływ informacji między przedstawicielami służb, - możliwość realizowania wielokierunkowych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - podnoszenie kompetencji zawodowych, integracja realizatorów oraz wymiana doświadczeń pozwalająca na usprawnianie działania systemu pomocowego, - możliwość zapewnienia kompleksowej pomocy i wsparcia na wysokim poziomie, - zatrzymanie przemocy domowej, poprzez zmianę zachowania osób stosujących przemoc domową, - podniesienie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej oraz systemu pomocy w tym zakresie, - dotarcie do szerokiego grona odbiorców. 	<ul style="list-style-type: none"> - konieczność umieszczania osób doznających przemocy domowej w ośrodkach całodobowych poza miejscem zamieszkania powoduje, np.: konieczność zmiany szkoły przez dzieci, utrudniony dojazd do pracy, może prowadzić do rezygnacji z tej formy wsparcia i wydłuża lub uniemożliwia wyjście z przemocy, - ograniczona pomoc w korygowaniu zachowań o charakterze przemocy wśród osób stosujących przemoc domową, - ograniczona dostępność pomocy i wsparcia w sytuacjach kryzysowych, - wypalenie zawodowe realizatorów Programu, - niski poziom zabezpieczenia finansowego wkładu własnego wymaganego w przypadku aplikowania o środki zewnętrzne na realizację działań, co przekłada się na niską kwotę dotacji, a tym samym ograniczoną

V. ZASOBY MIASTA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Na terenie miasta Pabianic funkcjonują różne instytucje i podmioty podejmujące działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej, a także realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania tego zjawiska.

Na terenie Pabianic Zespół udziela wsparcia i pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy domowej. Obecnie Zespół w Pabianicach składa się z przedstawicieli: Komendy Powiatowej Policji w Pabianicach, Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Pabianicach, Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pabianicach, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

Zespół współpracuje również z innymi instytucjami i podmiotami, które poprzez swoje działania pomagają osobom doznającym przemocy domowej.

Zadania Zespołu określa art. 9b ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, natomiast art. 9b ust. 8 ww. ustawy wskazuje zadania grup diagnostyczno-pomocowych.

Procedura „Niebieskie Karty” stanowi narzędzie, które pozwala podejmować interwencję w środowisku rodzinnym, w którym występuje przemoc. Realizowana jest w oparciu o zasadę współpracy. W wyniku podejrzenia zaistnienia przemocy domowej uprawnione podmioty mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A”. Formularz „Niebieska Karta A” zostaje przekazany do Zespołu niezwłocznie nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury. Następnie formularz „Niebieska Karta A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia jego otrzymania, jest przekazywany grupie diagnostyczno-pomocowej.

Poza Zespołem oraz grupami diagnostyczno-pomocowymi, należy wziąć pod uwagę działalność Punktu, działającego w strukturach Wydziału Profilaktyki i Wspierania Rodziny Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Punkt oferuje:

- pomoc konsultanta w wychodzeniu z sytuacji przemocy,
- specjalistyczną pomoc psychologiczną dla osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową,
- specjalistyczną pomoc prawną dla osób doznających przemocy domowej,
- specjalistyczną pomoc pedagogiczną.

Wydział Pomocy Środowiskowej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach podejmuje działania w zakresie udzielania pomocy socjalnej oraz finansowej w rodzinach, w których między innymi występuje problem przemocy domowej. Pracownicy socjalni, którzy działają w środowisku lokalnym diagnozują problemy, które mogą wiązać się ze zjawiskiem przemocy domowej. W sytuacji podejrzenia przemocy domowej, mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty” i nawiązać współpracę z Zespołem.

Wśród instytucji i podmiotów realizujących działania wpisujące się w system przeciwdziałania przemocy domowej, należy również wskazać Komendę Powiatową Policji w Pabianicach, której funkcjonariusze na terenie miasta Pabianic podejmują czynności na rzecz ochrony zdrowia, życia i mienia osób doznających przemocy domowej.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do mieszkańców Miasta Pabianic, a w szczególności do osób i rodzin dotkniętych przemocą, w tym dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wnioski:

Wyniki badań przedstawione w diagnozie społecznej Miasta Pabianic przeprowadzonej w 2021 r. oraz analiza danych zebranych od podmiotów, które w ramach swoich kompetencji zajmują się przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz udzielaniem pomocy osobom dotkniętym tym zjawiskiem wskazują, że 19% dorosłych mieszkańców Pabianic zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające problemu przemocy domowej.

Stosowanie przemocy wobec innych potwierdziło 10% dorosłych respondentów (w okresie roku poprzedzającego badanie).

Według badania 5% dorosłych mieszkańców Pabianic potwierdziło obecność przemocy w swoim domu.

W latach 2019-2021 liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” była najwyższa w roku 2019 i wyniosła 148. W ciągu kolejnych lat liczba ta zmniejszała się i osiągnęła poziom 96 w roku 2021. W Pabianicach zmniejsza się również liczba rodzin i osób objętych pomocą Zespołu. Najwięcej rodzin i osób objętych pomocą Zespołu było w roku 2019 (116 rodzin, 364 osoby), a najmniej w 2021 roku (82 rodziny, 222 osoby).

Pomimo spadku w ostatnich latach liczby realizowanych i wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”, zjawisko przemocy na terenie Miasta jest problemem widocznym, wskazuje na to odsetek 13% badanych deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Nadal obecny jest problem przemocy nieujawnionej w związku ze wstydem przed przyznaniem się do problemu, strachem przed konsekwencjami jego ujawnienia, utrwalonym przekonaniem o własnej bezsilności oraz nieskuteczności służb. Co więcej, pandemia COVID -19 miała negatywny wpływ na sytuację rodzin w Pabianicach - wynikające z pandemii ograniczenia miały wpływ na niezgłaszanie przez osoby doznające przemocy problemu do instytucji pomocowych.

Warto również zwrócić uwagę na problem przemocy dotyczącej dzieci i młodzież.

Jak wynika z raportu z badania „Diagnoza społeczna Miasta Pabianic 2021”, 41% uczniów zadeklarowało, że kiedykolwiek w życiu doznali przemocy. Do stosowania przemocy przyznało się 35% badanych uczniów. Odsetek badanych (40%) dostrzega w swojej szkole problem przemocy.

Poradnictwo jest jednym z elementów oferowanego wsparcia na terenie Pabianic.

Liczba osób korzystających z poradnictwa zmieniała się w czasie i nie charakteryzowała się stałym trendem. W latach 2019-2021 najwięcej osób korzystało z poradnictwa w roku 2019 (418 osób), a najmniej w 2021 roku (233 osoby).

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta Pabianic, wzorem lat ubiegłych były realizowane, z należytym zaangażowaniem, na wszystkich niezbędnych poziomach. Realizacja zadań określonych poprzednim Programem przyczyniła się w szczególności do zwiększenia dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą oraz podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Poszczególne formy działań były dostosowywane do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.

Podejmowano liczne działania profilaktyczno-edukacyjne oraz szkoleniowe skierowane bezpośrednio do mieszkańców, jak i do specjalistów udzielających pomocy i wsparcia mieszkańcom, w celu przeciwdziałania przemocy domowej, czy zaprzestania zjawiska przemocy.

Instytucje i podmioty starały się maksymalnie wspierać osoby i rodziny będące w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób najsłabszych, w tym dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne i starsze. Podniesienie świadomości na temat pomocy i wsparcia zarówno dla osób doznających przemocy domowej, jak i osób stosujących przemoc domową, powoduje zwiększenie powodzenia wspólnych działań i uzyskanie zakładanych rezultatów.

Analiza danych pozyskanych od instytucji oraz wnioski sformułowane na podstawie diagnozy społecznej Miasta Pabianic przeprowadzonej w 2021 r. nasuwają następujące rekomendacje do Programu.

Rekomendacje:

- 1) systematyczne monitorowanie skali zjawiska przemocy domowej w Pabianicach;
- 2) inicjowanie, rozwijanie i zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami oraz podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców Pabianic;

- 4) prowadzenie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży doświadczających przemocy oraz nią zagrożonych;
- 5) edukację i kształtowanie prawidłowych postaw i umiejętności wychowawczych rodziców, alternatywnych wobec stosowania przemocy;
- 6) zwiększanie dostępności do specjalistycznego wsparcia kierowanego do dzieci i młodzieży;
- 7) zintensyfikowanie działań zmierzających do podniesienia jakości pomocy osobom doznającym przemocy domowej;
- 8) poszerzenie i udoskonalenie oferty pomocy na terenie miasta zarówno dla osób doznających przemocy domowej, jak i osób stosujących przemoc domową;
- 9) wspieranie tworzenia infrastruktury zapewniającej wsparcie dla osób doznających przemocy domowej (np. ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej, placówek świadczących pomoc całodobową);
- 10) prowadzenie szkoleń, warsztatów dla osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w celu podnoszenia wiedzy i kompetencji zawodowych.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pabianicach

Krzysztof Rąkowski

VIII. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska

CEL SZCZEGÓŁOWY I					
Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej					
ZADANIA		ADRESACI	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
1.	Edukacja publiczna na temat zjawiska przemocy domowej	Mieszkańcy	- MCPS - placówki oświatowe - Zids.PPD	- liczba i rodzaj podjętych działań	2023-2025
2.	Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych na temat zjawiska przemocy, działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Mieszkańcy	- MCPS - Zids.PPD - UM - Żłobek	- liczba i rodzaj podjętych działań	2023-2025

3.	Edukacja dorosłych służąca wzmocnieniu umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziców, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz w stosunku do grup ryzyka	Mieszkańcy	- MCPS - placówki oświatowe - ZIds.PPD	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	2023-2025
4.	Edukacja dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć warsztatowych dotyczących problemów agresji i przemocy	Uczniowie szkół podstawowych	- placówki oświatowe - SM - MCPS	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	2023-2025
5.	Współpraca Miasta z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie mająca na celu wprowadzanie elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej	Mieszkańcy	- ZIds.PPD - MCPS - UM - placówki oświatowe	- liczba i rodzaj podjętych inicjatyw - liczba zaangażowanych podmiotów	2023-2025
CEL SZCZEGÓŁOWY II					
Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej					

1.	Uruchamianie i realizacja procedury „Niebieskie Karty”	Rodziny, w których jest podejrzenie przemocy domowej	- ZIds.PPD - KPP - MKRPA - MCPS - placówki medyczne - placówki oświatowe	- liczba złożonych do Zespołu procedur „Niebieskie Karty” - liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta C” - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta D” - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych - liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych - liczba opracowanych indywidualnych planów pomocy	2023-2025
2.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego do spraw Przemocy	Osoby doznające przemocy domowej	- MCPS	- liczba osób dorosłych zarejestrowanych w PK - liczba dzieci zarejestrowanych w PK	2023-2025
3.	Prowadzenie grup wsparcia/ terapeutycznych/ edukacyjnych dla osób doznających przemocy domowej	Osoby doznające przemocy domowej oraz osoby współzależnione	- MCPS - ZIds.PPD	- liczba i rodzaj prowadzonych działań - liczba uczestników grup	2023-2025
4.	Udzielanie poradnictwa specjalistycznego osobom doznającym przemocy domowej (w tym: wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne,	Osoby doznające przemocy domowej	- MCPS - ZKSS - placówki oświatowe - placówki medyczne	- liczba konsultacji psychologicznych - liczba osób, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego - liczba porad prawnych - liczba osób, które skorzystały z poradnictwa prawnego - liczba konsultacji pedagogicznych	2023-2025

	rodzinne i zawodowe)			- liczba osób, które skorzystały z poradnictwa pedagogicznego - liczba osób, które skorzystały z poradnictwa socjalnego - liczba osób, które skorzystały z poradnictwa rodzinnego i zawodowego	
5.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia	Osoby doznające przemocy domowej	- MCPS - ZIds.PPD	- liczba osób umieszczonych w ośrodkach	2023-2025
6.	Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie mieszkań z zasobów Miasta	Osoby doznające przemocy domowej	- UM - ZIds.PPD	- liczba osób, które otrzymały lokal mieszkalny z zasobów Miasta	2023-2025
CEL SZCZEGÓŁOWY III					
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową					
1.	Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Osoby stosujące przemoc domową	ZIds.PPD	- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc domową - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta D” - liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową - liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, - liczba osób, które ukończyły	2023-2025

				program psychologiczno-terapeutyczny	
2.	Prowadzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez udzielanie wsparcia w formie pomocy psychologicznej	Osoby stosujące przemoc domową	- MCPS	- liczba osób korzystających z konsultacji psychologicznych	2023-2025
CEL SZCZEGÓŁOWY IV					
Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej					
1.	Umożliwienie przedstawicielom podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej udziału w różnego rodzaju formach doskonalenia zawodowego, w tym poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych	Przedstawiciele podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	- MCPS - ZIDs.PPD - UM	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników szkoleń	2023-2025
2.	Umożliwienie wsparcia osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	Przedstawiciele podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	- MCPS - UM	- liczba i rodzaj spotkań - liczba uczestników	2023-2025

Legenda:

UM – Urząd Miejski w Pabianicach

MCPS – Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach

PK – Punkt Konsultacyjny do spraw Przemocy

ZIdS.PPD – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

SM – Straż Miejska w Pabianicach

ZKSS – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach

Mieszkańcy - Mieszkańcy Miasta Pabianic

Żłobek – Żłobek Miejski w Pabianicach

IX. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

- 1) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- 2) Miejskie Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach,
- 3) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Urząd Miejski w Pabianicach,
- 5) Sąd Rejonowy w Pabianicach,
- 6) Komenda Powiatowa Policji w Pabianicach,
- 7) Żłobek Miejski w Pabianicach,
- 8) placówki oświatowe,
- 9) placówki medyczne,
- 10) organizacje pozarządowe,
- 11) lokalne media.

X. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe z budżetu Miasta zabezpieczone w budżecie Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach oraz środki pozabudżetowe.

Realizacja zadań dodatkowych np. w ramach projektów, będzie możliwa w przypadku pozyskania dotacji ze źródeł zewnętrznych.

W pierwszym roku realizacji Programu zaplanowano przeznaczenie kwoty 5000 zł na realizację w ramach celu szczegółowego I, zadania 2: „*Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych kampanii społecznych na temat zjawiska przemocy, działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej*”, oraz kwoty 10000 zł na realizację w ramach celu szczegółowego IV, zadania 1: „*Umożliwienie przedstawicielom podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej udziału w różnego rodzaju formach doskonalenia zawodowego, w tym poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych*”.

W kolejnych latach realizacji Programu, na poszczególne zadania zostaną zabezpieczone środki adekwatnie do potrzeb.

IV. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring zapisów Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań będzie prowadzony przez Koordynatora Programu. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu i stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Podstawą do ewaluacji Programu będą sprawozdania z jego realizacji przekazywane corocznie do Prezydenta Miasta Pabianic. Ewaluacja Programu zostanie dokonana w terminie 6 miesięcy od zakończenia Programu.

XIII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Koordinador Programu przekazuje corocznie sprawozdanie z realizacji Programu Prezydentowi Miasta Pabianic do dnia 31 marca każdego roku za rok poprzedni.